

ingen Maade. Hvis det ærede Medlem vil læse mine Udtalelser gennem, naar Rigsdagstidenden kommer, vil han se, at jeg ikke har sagt det. Nei, hvad jeg har sagt, er, at en af de reelle Grunde, hvorfor jeg har fundet mig foranlediget til at gjøre det Skridt, som jeg har gjort, var den Maade, hvorpaa Andragendet var fremkommet. Det vil maaske det ærede Medlem se, er noget ganske Andet. Et andet æret Medlem har spurgt om Sagsanlæggelsen. Der er efter Ministeriets Ordre anlagt Sag ved Malt Herreds Provsteret mod en Del af de Præster, som have underskrevet Adressen og tillige tilbagevist den Trettesættelse, Ministeren har givet dem, for begge disse Handlinger i Forening og tillige hver for sig. Endelig anmodede det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds mig om at tænke lidt mere paa de indre Forhold i Menighedene; man skulde tænke paa at virke mod Drukkeffekten osv., men i saa Henseende beder jeg det ærede Medlem henvende sig til min Kollega Justitsministeren. Jeg tror ikke, at jeg vil være istand til at fremkomme med et Lovforslag i saa Henseende; jeg tror ikke, at den Ting vil kunne komme til at ligge under mig. Der er fra forskjellige Sider fremkommet Ytringer om, at det, som Adressen særlig lagde Vægt paa, det, som var det til Grund Liggende, var at komme bort fra den Skindrøvelighed, den Banekristendom, som hersker i vort Samsund som i saamange andre. At man kommer bort fra Sykket, kan jo ikke være Andet end fuldstændig tilfredsstillende; men jeg maa dog sige, at man maa ikke gaa saa vidt i denne Bestræbelse, at man søger at udfille en særlig religiøs bevægelse Kreds og sige: Der er den sande Menighed, de Andre høre ikke med. Man maa dog tænke en lille Emule paa; hvorledes Kristendommen er indført her i Verden. Hvis det havde været Grundsaetningen for Udbredelsen af denne Religion, at man skulde have indskrænket sine Profelyter til dem, som med Sandhed kunde siges fuldtud at opfylde Kristendommens Fordringer, var Kristendommen aldrig bleven Folkereigion for vort som for de andre europæiske Folk. Hele Kristendommens civilisatoriske Betydning i Historien var da ikke kommen frem. Der har aldrig kunnet være Tale om, at Millionerne paa den Maade være Kristne, som det fordræs af det ærede Medlem for Ribe. Lad os altsaa tage Kingen, som den er, og sige: En saadan Banekristendom, eller hvad man nu vil kalde det — Ordet gjør ikke Noget til Sagen — kan ikke undgaa, og efter hele Historiens Vidnesbyrd kan man sige, at den skal ikke engang undgaa. Naar det høie Thing sandsynligvis om nogle Minuter vedtager den Dagsorden, som er foreslaaet af den ærede Forespørger, kan jeg jo ikke forhindre det deri, og jeg kan kun sige, at jeg meget maa beklage i denne Sag ikke at være i Overensstemmelse med det høie Thing; men paa den anden Side maa jeg ogsaa sige, at om jeg i denne Sag har handlet rigtigt eller ikke, afgjøres

ikke og kan ikke afgjøres ved de Herrers Afstemning.

Hansen (Svendborg Amts 2den Valgkreds):

Jeg har hørt meget opmærksomt paa den høitærede Ministers Evar, og jeg har ikke i hans Svar fundet, at han i og for sig ikke havde Noget imod, at Præsterne indgit med Andragender til Rigsdagen. Han har ikke ligefrem benægtet, at de havde Ret dertil, eller paaastaet, at det i og for sig var urigtigt. Han er derimod gaaet ind paa selve Adressens Indhold, og han har fundet, at efter dens Indhold kunde han ikke billige den, og derfor burde de ikke have indgivet den; dersom Adressen havde været saaledes, at han fandt den ganske overensstemmende med sine egne Ønsker, ja saa skulde han ikke have havt det Allermindste imod, at de kom med den. Summen af Ministerens Evar vil altsaa være det, at dersom hans Embedsmand ønske at komme med en Adresse til Rigsdagen, skulde de have Lov dertil, naar de først kommer til ham selv og forvisse sig om, at han sætter sit Stempel derpaa; men hvis han ikke synes om Adressen og ikke billiger dens Indhold, skulde de lade det være, ellers saae de Trettesættelse. Dette mener jeg, er en Praxis, som det danske Folkething ikke maa være med til at billige. Det er saa meget mærkværdigere, at den høitærede Minister er gaaet til Trettesættelsen, da det synes, at en hel Del af de Punkter, som Adressen indeholder, dog til en vis Grad har hans Billigelse. Jeg tror, at det gjerne kunde være, at dersom han fik lidt længere Tid til Overveelse, gik han maaske helt ind paa Adressen og gjorde den til sin. Saaledes udtalte han i sit første Foredrag, at han kunde gaa med til Forandringer i Alterbogen; men det er jo netop det, som de, der have underskrevet Adressen, ansøge om; der er visse Forandringer, som de ønske. (Modsigelse). Ja, den høitærede Minister lagde rigtignok til, at den Frihed, der forlangtes i Adressen, gik saa vidt, at den gik over hans Forstand; jeg er tilbøjelig til at tro, at der er meget Mere i denne Sag, der gaar over Ministerens Forstand. Men ialtsald udtalte han, at han ikke havde Noget imod, at der skete Forandringer i Alterbogen; saaledes opfattede jeg da den høitærede Minister. Jeg skal sige til, at den høitærede Minister vist ingenlunde er sikker paa, at man Landet rundt følger Alterbogen, og det kunde være, at tog han sig for at efterse Præsterne Landet rundt, vilde han finde, at der var meget Ja, der fulgte Alterbogen, saa de ansøge kun om, at det, der sker hver Dag Landet rundt, ikke skal være ulovligt. Fremdeles udtalte den høitærede Minister sig ogsaa velvillig om Børnealtergangen; men han mente, at der var ingen Grund for Lovgivningen til at skride ind, det var Noget, som man godt ad anden Vej kunde ordne. Altsaa, den høitærede Minister har i og for sig